

Alþingi
Erindi nr. P 138/1646
komudagur 8. 4. 2010

Nefndarsvið Alþingis
Austurstræti 8-10
150 Reykjavík

Reykjavík, 8. apríl 2010.

Efni: Umsögn um frumvarp til laga um mannvirki. Pskj. 743 – 426. mál.
Umsögn um frumvarp til skipulagslaga. Pskj. 742. – 425. mál.
Umsögn um frumvarp til breytingu á lögum um brunavarnir. Pskj. 744 –
427. mál.

Öryrkjabandalag Íslands (ÖBÍ) hefur fengið til umsagnar frumvarp til laga um mannvirki, um skipulagslög og breytingu á lögum um brunavarnir. Frestur til að skila inn umsögn var til föstudagsins 26. mars en ÖBÍ óskaði eftir fresti til að skila inn álitum og var hann veitur til 9. apríl.

Inngangur.

ÖBÍ leggur áherslu á mikilvægi þess að lög taki mið af 65. gr. stjórnarskrár lýðveldisins, um að allir skulu vera jafnir og Sáttmála Sameinuðu Þjóðanna um réttindi fólks með fötlun, (sem undirritaður var af ríkisstjórn Íslands 30. mars 2007). Þar kemur fram í 3 gr. um almennar meginreglur, b-lið, bann við mismunun, c-lið að fatlaðir geti tekið fullan og virkan þátt í samfélaginu án aðgreiningar og f-lið um aðgengi sem nánar er útfært í 9. grein sáttmálans.

Í 9. gr. um aðgengi í Sáttmála Sameinuðu Þjóðanna um réttindi fólks með fötlun stendur meðal annars:

„ 1. Aðildarríkin skulu gera viðeigandi ráðstafanir í því skyni að gera fötluðum kleift að lifa sjálfstæðu lífi og taka fullan þátt í mannlífinu á öllum sviðum, þ.e. ráðstafanir sem miða að því að tryggja fötluðum aðgang, til jafns við aðra, að hinu efnislega umhverfi, að samgöngum, að upplýsingum og samskiptum, þ.m.t. upplýsinga- og samskiptatækni og kerfum þar að lútandi, og að annarri aðstöðu og þjónustu sem almenningi er opin eða látin í té, bæði í þéttbýll og dreifbýli. Fyrirnefndar ráðstafanir, sem felast m.a. í því að staðreyna og ryðja úr vegi hindrunum og tálum sem hefta aðgengi, skulu meðal annars ná til:

a) bygginga, vega, samgangna og annarrar aðstöðu innan dyra sem utan, þ.m.t. skóla, íbúðarhúsnæðis, heilbrigðisþjónustu og vinnustaða.“

ÖBÍ hefur lagt inn athugasemdir við drög að frumvarpi til laga um mannvirki fjórum sinnum. Fyrst 15. september 2004, öðru sinni 18. janúar 2006, þá sumarið 2007 og loks í apríl 2007.

Helstu áhersluatriði voru og eru fjögur:

1. Í markmiðsgrein komi fram orðin „aðgengi fyrir alla“.
2. Mikilvægi viðurlaga ef aðgengi er ekki eins og kveðið er á um í lögum.
3. Að skila þurfi inn „aðgengishönnun“ (sbr. brunahönnun).
4. Að bókin Aðgengi fyrir alla yrði sett á Netið, aðgengileg öllum.

Þessar athugasemdir hafa verið teknar til greina, að hluta.

Athugasemdir við frumvarp til laga um mannvirki.

Gerðar eru eftirfarandi athugasemdir við frumvarp til laga um mannvirki:

I. kafli Almenn ákvæði.

1. gr. Markmið laga þessara er: e-liður: Í stað „Að stuðla að aðgengi fyrir alla“ komi „Tryggja skal aðgengi fyrir alla.“

Öryrkjabandalag Íslands telur að fenginni reynslu að nauðsyn sé að fastar skuli kveðið að orði og með stoð í 65. gr. stjórnarskrárinnar og annarra laga er gera kröfu um jafnan rétt allra, að standa ætti:

„**Að tryggja aðgengi fyrir alla**“

Í 3. grein frumvarpsins, skilgreiningar, þarf að koma eftirfarandi skilgreining á aðgengi. „Með aðgengi er átt við að fólk sem á við fötlun (skerðingu af einhverju tagi) eða veikindi að stríða geti með öruggum hætti komist inn, út úr og um mannvirki, jafnvel við óvenjulegar aðstæður, t.d. í bruna, en jafnframt að við hönnun og útfærslu mannvirkja séu hafðar í huga mismunandi þarfir og geta fólks með tilliti til sjónar og heyrnar, t.d. við efnisval og útfærslur, og gætt sé að hljóðvist og birtuskilyrðum innan og utan húss.“

II. Kafli Stjórnvöld mannvirkjamála.

ÖBÍ hefur miklar væntingar til þessarar nýju stofnunar. Aðgengi fyrir alla er okkur mjög mikilvægt og er forsenda fyrir þátttöku fjölmargra í samfélaginu, sem nú eru dæmdir úr leik. Má þar minna á 3. töluið 5. greinar, en í þeirri grein eru talin upp helstu verkefni Byggingarstofnunar. Nánari útfærsla verður væntanlega í reglugerð.

III. Kafli Byggingarleyfi.

9. gr. Byggingaleyfisskildar framkvæmdir.

ÖBÍ skilur þessa grein svo að öll mannvirki skuli leyfisskyld, annað hvort hjá byggingarfulltrúa eða Bygðarstofnun og skulu þá „aðgengileg öllum.“

IV. Kafli Ábyrgð eigenda og framkvæmd byggingareftirlits.

ÖBÍ leggur áherslu á að ábyrgð sé ljós og hvert hægt sé að koma með athugasemdir eða hverjar kæruleiðir eru ef með þarf.

V. Kafli Hönnun mannvirkja.

ÖBÍ leggur áherslu á, eins og áður, að í uppdráttum komi fram aðgengishönnun og nánari lýsing á hvað við er átt a.m.k. í reglugerð.

VII. Kafli Eftirlit með mannvirkjagerð.

31. grein fjallar um öryggisúttekt og skal hún gerð þegar mannvirki er tekið í notkun, þótt það sé ekki fullgert. Á þessum tímapunkti þarf að taka út mannvirkið með tilliti til aðgengis, a.m.k. í byggingum sem ætlaðar eru aimenningi. Þegar bygging eða mannvirki er tekið í notkun ættu lágmarkskröfur um aðgengi fyrir alla að vera fullnægt.

Lokaúttekt

Í 36. grein segir að lokaúttekt skuli fara fram innan þriggja ára frá því að mannvirkið var tekið í notkun og öryggisúttekt fór fram. Eftirfarandi er þó mjög mikilvægt: „Þáttum sem varða aðgengi skai þó ávallt hafa verið lokið við framkvæmd iokaúttektar.“

ÖBÍ óttast að með því að hafa aðgengismálin tengd við lokaúttekt er verið að gefa leyfi fyrir því að mannvirki sé í fullri notkun í allt að þrjú ár án þess að hægt sé að fara fram á að aðgengi fyrir alla sé fullnægt.

X. kafli. Rannsóknir, þvingunarúrræði og viðurlög.

55. gr. Stöðvun framkvæmda, lokun mannvirkis o.fl. og 56. gr. Aðgerðir til að knýja fram úrbætur.

Að í báðum greinum komi fram; ef aðgengi fyrir alla er ekki eins og lög kveða á um.

XI. kafli. Ýmis ákvæði.

Setning reglugerða.

Í 2. töluið er „aðgengishönnun“ eitt af þeim iykilatriðum sem ÖBÍ leggur hvað mesta áherslu á að verði bætt inn í textann, smb. V kafla um hönnun mannvirkja. ÖBÍ telur brýnt að koma aðgengishönnun á sem skyldu og því mikilvægt að hún sé a.m.k. talin upp í því sem eigi að vera í reglugerð sbr. 9. gr. sáttmála Sameinuðu Þjóðanna.

Umsögn um frumvarp til skipulagslaga.

I. Kafli Almenn ákvæði.

Í 1. gr. Markmið lagana a- lið um þróun byggðar og landnotkunar eigi félagslegar og menningalega þarfir landsmanna, heilbrigði þeirra og öryggi haft að leiðarljósi. Aðgengi fyrir alla er hluti af þessu en ekki tilgreint með skýrum og afgerandi hætti.

Í e- lið, kemur fram að tryggja skuii faglegan undirbúning mannvirkjagerðar og skipulagsáætlana varðandi útlit bygginga, form og aðgengi fyrir alla. Spurningin er hvort hægt sé að koma fyrir í texta, að tryggja skuli aðgengi fyrir alla í skipuiagi byggða, það er mikilvægt að allir komist um utandyra.

2. grein skilgreiningar, þar væri hægt að bæta við skilgreiningu á aðgengi þar sem fram kæmi að allir eigi sama rétt á að komast um utandyra sem innandyra. Að tryggja skuli aðgengi allra við skipulag byggða og við mannvirkjagerð.

Umsögn um frumvarp til breytingu á lögum um brunavarnir.

ÖBÍ leggur áherslu á að samhljómur sé á milli lagabálka eins og fram kemur í fylgiskjali I. með frumvarpi um breytingu á lögum um brunavarnir. Það er mikilvægt að væntanleg lög um mannvirki, skipulag og brunavarnir hafi samhljóm og að fram komi að réttur fólks með fötlun sé tryggður á öllum sviðum til jafns við aðra þjóðfélagsþegna.

Öryrkjabandalagið leggur ríka áherslu á að bandalagið komi að gerð reglugerða og eftirlitskerfis Byggðarstofnunar, meðal annars að gerð skoðunarhandbóka sem Byggðarstofnun mun gera samkvæmt 17. grein frumvarps til laga um mannvirki, en þar er m.a. ákvæði um framkvæmd úttekta og eftirlitsaðferðir. Einnig um áfangaúttektir sem eru í VII Kefli. 34. gr. en þar kemur ekki fram skilgreining á hvaða áfangar það eru, aðeins að gerðar skuli úttektir á einstökum verkþáttum. Þar væri æskilegt að fram kæmi, að aðgengi fyrir alla væri sérstök áfangaúttekt, þrátt fyrir að aðgengi verði þáttur í öryggisúttekt.

Virðingarfyllst,
f.h. Öryrkjabandalags Íslands

Guðríður Ólafsdóttir
félagsmálafulltrúi.
Netfang: guðridur@obi.is
Sími 530 6700